

OBLASTNÝ VÝBOR SLOVENSKEHO ZVÄZU
PROTIFAŠISTICKÝCH BOJOVNÍKOV
TRENČÍN

NEZABUDNÍME!

Pamätníky a pamätné tabule
obetiam II. svetovej vojny, SNP
a oslobodenia obcí v okresoch
Trenčín a
Bánovce nad Bebravou

1945 - 2012

Autorský kolektív:

Ing. Jozef Holička, Ľudovít Hoos, MUDr. Miroslav Malay a Ing. Miroslav Ondráš

Podakovanie za vytlačenie publikácie patrí:

Veliteľstvu síl výcviku a podpory OS SR v Trenčíne a 5. KRZ Nemšová

2. rekonštruované vydanie, február 2012

ÚVOD

Každoročne si pripomíname výročie ukončenia druhej svetovej vojny v Európe víťazstvom spojencov nad fašizmom, víťazstvom ideálov demokracie a oslobodenia našej vlasti od okupantov a ich domácich prisluhovačov.

Na tomto víťazstve sa podieľali aj občania Slovenska, ktorí bojovali so zbraňou v ruke v radoch protifašistickej koalície, v čs. vojsku v zahraničí alebo v Slovenskom národnom povstaní, prípadne ako odbojáři v niektorých európskych štátoch. Preto sa s hrdosťou môžeme zaradiť medzi národy, ktoré sa zaslúžili o porážku nacistického Nemecka a fašizmu v Európe.

Žiaľ, táto skutočnosť nerezonuje na Slovensku natoľko ako vo väčšine štátov Európskej únie, ktoré bojovali v radoch spojencov. Na Slovensku sa dokonca môžu uverejňovať aj názory spochybňujúce účasť našich občanov v odboji, význam Slovenského národného povstania a tiež spochybňovať zodpovednosť vlády vojnového Slovenského štátu za represálie, vlády, ktorá umožnila krutú likvidáciu našich občanov z politických alebo rasových dôvodov a aj rodinných príslušníkov odbojárov alebo ľudí pomáhajúcich spojeneckým vojakom.

Na Slovensku sa našli prostriedky aj na zverejnenie názorov pohrobkov porazenej ideológie a rôznych mladých historikov, ktorí boli touto ideológiou ovplyvnení. Preto je pre spomínané dôvody veľmi dôležité a potrebné pripomínať dnešným aj nasledujúcim generáciám význam víťazstva spojencov v 2. svetovej vojne, oslobodenia našej vlasti a tiež zdôrazňovať, že boj za našu slobodu si vyžiadal nemalé obete.

Pri príležitosti 60. výročia skončenia 2. svetovej vojny, víťazstva nad fašizmom a oslobodenia vlasti od nemeckých okupantov a ich domácich prisluhovačov, vznikla z iniciatívy Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Trenčíne publikácia

NEZABUDNIME!

Cieľom tejto publikácie je pripomenúť súčasným generáciám, že aj v Bánovskom a Trenčianskom okrese si 2. svetová vojna vybrala nemalú a krvavú daň. Publikácia obsahuje prehľad pamätných tabúľ, pomníkov a pamätníkov v mestách a obciach spomínaných okresov vrátane tých, ktoré boli v posledných rokoch z rôznych dôvodov odstránené. Mali by nám a budúcim generáciám pripomínať akú obeť museli priniesť naši dedovia a otcovia za vybojovanú slobodu.

Autorský kolektív:

Za okres Bánovce nad Bebravou: Ing. Ján Holička, Ľudovít Hoos,

Za okres Trenčín: MUDr. Miroslav Malay a Ing. Miroslav Ondráš

Poďakovanie za vytlačenie publikácie patrí Veliteľstvu síl výcviku a podpory OS SR v Trenčíne a 5. KRZ v Nemšovej.

2. rekonštruované vydanie, február 2012

PREHĽAD PAMÄTNÝCH TABUĽ, POMNÍKOV A PAMÄTNÍKOV VENOVANÝCH PAMIATKE OBETÍ DRUHEJ SVETOVEJ VOJNY A SNP V TRENČÍNE

41. Cintorín a pamätník umučených na Brezine
42. Trenčín - pamätník v Dušovej doline
43. Trenčín - pamätník oslobodenia mesta
44. Trenčín - pamätná tabuľa na budove Posádkového klubu v Trenčíne
45. Trenčín - Električná ul. - informácia o pamätnej tabuli
46. Trenčín - pamätník na Kubranskej ulici
- náhrobník rumunského vojaka na miestnom cintoríne
47. Trenčín - letisko s tromi pamätnými tabuľami na riadiacej veži
48. Trenčín - pamätná tabuľa v OD MADOV
49. Trenčín - pamätná tabuľa v Orechovom
50. Trenčín - pamätná tabuľa pri vstupe do podniku OZETA
51. Trenčín - dve pamätne dosky na budove Sokolovne
52. Trenčín - tri pamätne tabule na synagóge
53. Trenčín - dve pamätne tabule na budove veliteľstva
54. Trenčín - dve pamätne tabule v Zlatovciach
55. Trenčín - pamätná tabuľa na budove železničnej stanice

PREHĽAD PAMÄTNÝCH TABUĽ, POMNÍKOV A PAMÄTNÍKOV VENOVANÝCH OBETIAM DRUHEJ SVETOVEJ VOJNY, SNP A OSLOBODENIU V TRENČÍNE

41. CINTORÍN A PAMÄTNÍK UMUČENÝCH NA BREZINE

Nad Čerešňovým sadom na trenčianskej Brezine je Cintorín hrdinov. Pochované sú tam pozostatky 56 umučených a popravených vo Vápenici a Dušovej doline. Ostatných pochovali príbuzní na cintorínoch rodných obcí. Hrobovú časť tvoria tri oblúčkové pásy hrobov s jednotlivými náhrobkami, kde sú mená obetí, ich vek v čase smrti a bydlisko. Pôvodne bola pred hrobovou časťou na kamennom podstavci umiestnená kruhová plastika (trňová koruna) zo zvaranej medi symbolizujúca utrpenie. Na pravej strane hrobovej časti je ústredný pamätník, na ľavú časť bol dodatočne umiestnený kríž. Po zmene režimu v r. 1990 plastiku odcudzili zloději kovu a ukradli aj plastiku Krista na kríži.

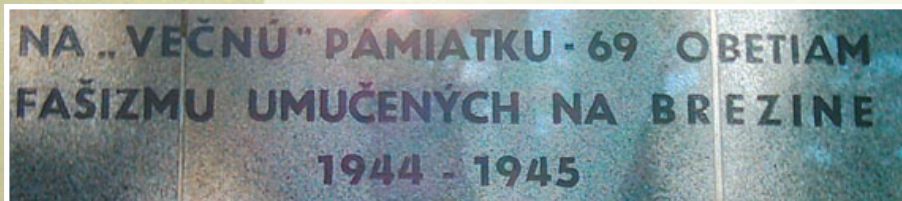

Cintorín s pamätníkom je situovaný na malej vyvýšenine, kam vedie od Čerešňového sadu schodisko. Pred schodiskom je na žulovom podstavci umiestnená plastika z kovanej medi, vyjadrujúca ukrutnosť. Korpus pamätníka je obložený kamennými tabuľami, kde sú z čelnej a bočných strán vyryté figurálne výjavy z bojov a utrpenia v SNP. Na zadnej časti pamätníka sú nápisy :

NA "VEČNÚ" PAMIATKU - 69 OBETIAM
FAŠIZMU UMUČENÝCH NA BREZINE
1944 - 1945
NA SLÁVU POBITÝCH
A PRE VÝSTRAHU DEŤOM

NA SLÁVU MÔJHO ĽUDU
ČO V SMRTNÝCH ÚDOLIACH
NIE, NIKDY NEZHYNIE
PAVOL HOROV

Vľavo dole sú mená autorov pamätníka. Na ľavej časti múru pamätníka je nápis- venovanie.

Areal pamätníka odhalili v roku 1970. Jeho autormi sú Ing. architekt Ernest Krampf, akad. sochár František Gibala a akad. sochár Jozef Fizeľ.

42. TREŇČÍN - DUŠOVA DOLINA

V treňčianskom lesoparku Brezina, na mieste, ktoré dostalo v roku 1955 názov Údolie hrdinov, je pomník venovaný pamiatke 69 protifašistických bojovníkov, ktorých tu popraviť gestapáci a ich slovenskí pomáhači v rokoch 1944 - 1945.

Na čelnej strane pamätníka v tvare kvádra je nápis
LUDIA BDITE!

Na zadnej strane pomníka je nápis:

Z UTRPENIA A SMRTI
69 BOJOVNÍKOV PROTI
FAŠIZMU ZAVRAŽDENÝCH
TU GESTAPOM V ROKOCH 1944 - 1945
VYRÁSTLA NAŠA SLOBODA
ČEŠŤ ICH PAMIATKE!

Po exhumácii v r. 1945 previezli telesné pozostatky 56 umučených na Cintorín hrdinov nad Čerešňovým sadom na treňčianskej Brezine, kde ich pochovali. Ostatných pochovali na cintorínoch v rodných obciach.

Pamätník bol odhalený v r. 1946

43. TREŇČÍN - PAMÄTNÍK OSLOBODENIA MESTA

Pri cintoríne na Soblahovskej ulici v parčíku je pamätník, venovaný pamiatke oslobodenia mesta v roku 1945. Na betónovom podstavci s vaňou pre kvety je umiestnený pomník v tvare kvádra, na ktorého čelnej stene je umiestnená pamätná tabuľa z čierneho kameňa. Na tabuľi je nápis:

NA PAMIATKU OSLOBODENIA
MESTA TREŇČINA
SOVIETSKOU ARMÁDOU
10. APRÍLA 1945

Na druhej strane pamätníka v pravom dolnom rohu je nápis- venovanie. Na vedľajšom betónovom podstavci je umiestnené "jaselské delo" - 152 mm kanónová húfnica vz. 37. Okolo pamätníka rastú staršie stromy a kríky, ktoré pamätník v súčasnosti prekryvajú.

Pamätník bol odhalený v r. 19..

44. TREŇČÍN - PK OS SR

Na priečelí budovy Posádkového klubu v Trenčíne je osadená pamätná tabuľa venovaná osloboditeľom treňčianskeho okresu. Na tabuľi je nápis:

VĎAKA OSLOBODITEĽOM
V ŤAŽKÝCH BOJOCH O OSLOBODENIE
81 OBCÍ A MIEST TREŇČIANSKEHO OKRESU
V DŇOCH 4. - 30. APRÍLA 1945
POLOŽILO SVOJE ŽIVOTY 1381 VOJAKOV 1. RUMUNSKÉJ ARMÁDY A
1255 VOJAKOV 40. SOVIETSKÉJ ARMÁDY
2. UKRAJINSKÉHO FRONTU
ČEŠŤ ICH PAMIATKE!
MESTO TREŇČÍN
SLOVENSKÝ ZVÁZ PROTIFAŠISTICKÝCH BOJOVNÍKOV TREŇČÍN
11. APRÍLA 2000

Pamätná tabuľa bola odhalená v roku 2000. Jej autorom je akad. soch. Igor Mosný.

45. TREŇČÍN - ELEKTRIČNÁ UL.

Na Električnej ulici bola na dnes už asanovanom dome č. 2 osadená pamätná tabuľa, venovaná pamiatke Martina Kedru. Na tabuli bol nápis:
Pred týmto domom bol Gestapom zavraždený dňa 7. 11. 1944 Martin Kedro, 45 ročný bojovník proti fašizmu z H. Bziniec. Češť jeho pamiatke.

Tabuľa bola odhalená v roku 1955.^{*45}

46. TREŇČÍN - KUBRANSKÁ UL.

Na Kubranskej ulici stojí pred materskou školou pomník padlým v 2. svetovej vojne. Na tabuli pamätníka je nápis:

NA PAMÄŤ
PADLÝM V SLOV. NÁR. POVSTANÍ
A OBETIAM FAŠIZMU

30.11.1905	JÁN DERKA	22.11.1944
14.2.1925	ONDREJ ĎURAS	9.9.1944
24.8.1928	EMIL ĎURIGA	10.9.1944
8.5.1926	JÁN HOŠŤÁK	10.4.1945
5.6.1893	MARTIN HRICKO	9.1.1945
20.3.1924	VILIAM WEISSHÄUTEL	4.4.1945

Pamätník bol odhalený v roku 1964

Na miestnom cintoríne bývalej obce Kubra je pochovaný vojak rumunskej armády, ktorý padol v oslobodzovacích bojoch v apríli 1945. Na jednoduchom náhrobníku je pod vyrytým krížom tážko čitateľný nápis:

TU SPOČÍVA V
KRISTU
PÁNU
SOLDAT
FLORIA IAN
REF. II. DARABANT
NAR.
ZOMREL 10. 4. 1945
POKOJ V
PRACHU

Náhrobník odhalili v roku 1950.^{*46}

47. TREŇČÍN - LETISKO

Na pravej strane čelnej steny budovy letovej kontroly (riadiacej veže) sú umiestnené tri pamätné tabule, venované dôstojníkom a generálom letectva, príslušníkom odboja, ktorí pôsobili na letisku v dobe 2. svetovej vojny.

Prvá tabuľa, vyhotovená z čierneho kameňa, je venovaná pamiatke Júliusa Trnku. Na tabuli slovenský vojenský letecký znak a nápis:

TREŇČIANSKE LETISKO
GENERÁLA ŠTEFANA JURECHA
GENERÁL ŠTEFAN JURECH
VELITEL VZDUŠNÝCH ZBRANÍ
SLOVENSKEJ BRANNEJ MOCI
VELITEL SLOVENSKEHO LETECKÉHO ZBORU
NARODENÝ 9. 6. 1898 V BOŠÁCI
POPRAVENÝ 4. 2. 1945 V BERLÍNE
ODHALENÉ PRI PRÍLEŽITOSTI UDELENIA
HISTORICKÉHO A ČESTNÉHO NÁZVU 22. 9. 1998

Pod touto tabuľou sú umiestnené ďalšie dve kovové tabule. Na ľavej strane je osadená tabuľa,

venovaná pamiatke Júliusa Trnku. Na tabuli je pod znakom SR v kruhoch nad krídlom vtákov vyrytý nápis:

Na letisku v Trenčianskych Biskupiciach pôsobila v rokoch 1944 - 1945

Prvá slovenská LETECKÁ ŠKOLA

Na jej čele stál významný letecký akrobat Július TRNKA.

V rokoch 1948 - 1949 velil leteckej divízii v Trenčíne.

Odhalené pri príležitosti 60. výročia otvorenia Leteckej školy
a 90. výročia narodenia jej veliteľa.

Aeroklub Trenčín a Slovenský letecký zväz gen. M. R. Štefánika
1. 10. 2000

Pravá pamätná tabuľa je venovaná pamiatke prvej padákovej školy na Slovensku a jej veliteľovi npor. Meškovi. Na tabuli sú vyryté tri padáky a nápis:

1. VOJENSKÁ PADÁKOVÁ ŠKOLA NA SLOVENSKU
ZAČALA SVOJU ČINNOSŤ NA TOMTO LETISKU
DŇA 1. NOVEMBRA 1942 JEJ VELITEĽOM BOL
NPOR. LET. JURAJ MEŠKO PPLK. IN MEMORIAM
SLOV. LET. ZVÄZ TRENČÍN 1997

48. TRENČÍN - OD MADOV

Na obchodnom dome Madov na ulici Kragujevských hrdinov č. 10 je osadená pamätná tabuľa z tmavej žuly venovaná pamiatke Jána Kovarčíka. Na tabuli je nápis:

TU PRACOVAL
HRDINSKÝ BOJOVNÍK PROTI FAŠIZMU

JÁN KOVARČÍK

nar. 25. 3. 1911

UMUČENÝ GESTAPOM V TRENČÍNE

NA BREZINE 20. 3. 1945

MESTA TRENČÍNA

ČEŠŤ JEHO PAMIAATKE

Pamätnú tabuľu odhalili v r. 1964. Pri rekonštrukcii pôvodného objektu na obchodný dom MADOV bola tabuľa umiestnená na pravú stenu vstupnej haly so schodiskom.

49. TRENČÍN - ORECHOVÉ

Na pomníku padlých v 1. svetovej vojne pri miestnom kostole je umiestnená na jeho čelnej strane tmavá žulová tabuľa s menami padlých v 2. svetovej vojne:⁴⁹

ŠTEFAN STRAKA

3. V. 1922 + 7. IX. 1944

ONDREJ BLAŠKO HORŇÁČEK

5. XII. 1902 + 2. XI. 1944

JÁN BLAŠKO MIŠUC

20. VIII. 1886 + 28. II. 1946

ONDREJ BLAŠKO

16. II. 1907 + 11. IV. 1945

JÁN LEHOCKÝ

24. XII. 1873 + 11. IV. 1945

GUSTÁV LEHOCKÝ

* 5. 6. 1921 + 8. IX. 1944

50. TRENČÍN - OZETA

Pri vstupe do odevných závodov OZETA je osadená bronzová tabuľa, venovaná pamiatke padlých v Slovenskom národnom povstaní. Na tabuli je nápis:

NA PAMIAATKU SPOLUPRACOVNÍKOM, KTORÍ POLOŽILI
SVOJ ŽIVOT V SLOVENSKOM NÁRODNOM POVSTANÍ

JÁN ŠEBÍK

EDITA KATZOVÁ

JOZEF JARÁBEK

JOZEF CHRENKO

V pravom dolnom rohu tabule je reliéf samopalu s lipovou ratolesťou a stuhou.

Tabuľu odhalili v roku 1964. Jej autorom je Bedřich Fajt. ⁵⁰

51. TREŇČÍN - SOKOLOVNĀ

Na hornej Sihoti, na budove Sokolovne sú osadené dve pamätne tabule. Prvá pamätná tabuľa je venovaná pamiatke Janka Šebíka. Na tabuli je nápis:

V TEJTO BUDOVE BOL ZAVRAŽDENÝ
HLINKOVOU GARDOU DŇA 1.12.1944
JANKO ŠEBÍK
24 ROČNÝ BOJOVNÍK PROTI FAŠIZMU
Z TREŇČINA
ČEŠŤ JEHO PAMÍATKE !

Druhá pamätná tabuľa na budove je venovaná pamiatke členov Sokola - účastníkov odboja v 2. svetovej vojne a SNP. Na tabuli je nápis:

NA VEČNÚ PAMÄŤ NAŠIM DRAHÝM BRATOM, KTORÍ POČAS
OKUPÁCIE ČESKOSLOVENSKA OBETOVALI SVOJU SLOBODU A ŽIVOTY
V OSLOBODZOVACOM BOJI
DIV. GEN. ALOJZ ELIAŠ, BRIG. GEN. JÁN GOLIÁN
DR. LEOPOLD SUŠICKÝ, MIKULÁŠ WEIL
JAROSLAV ZDRÁHAL
V BOJI PADLI: POR. LET. JÁN PRHÁČEK
ČAT. PIL. KAROL VALACH
V TOMTO DOME BOL ČLENMI HG UMUČENÝ
SPOLUOBČAN A PARTIZÁN JÁN ŠEBÍK
TEL. JEDNOTA SOKOL ODCHOVALA:
63 ČLENOV DOMÁCEHO ODBOJA, Z KTORÝCH BOLO 41 VÄZNENÝCH
NA UŠB, V KONCENTRAČNÝCH TÁBOROCH, 30 ČLENOV ZAHRANIČNÉHO

POVSTALECKÉHO A PARTIZÁNSKEHO OSLOBODZOVACIEHO BOJA.
Z VĎAČNOSTI MŔTVYM I ŽIVÝM VLASTENCOM
VENUJE AKO SVOJIM ČLENOM
29. VIII. 1946 TEL. JEDNOTA SOKOL V TREŇČINE
V PÄŤDESIATYCH ROKOCH BOLA TÁTO DOSKA ODSTRÁNENĀ A ZNIČENĀ.
ZNOVA JU OBNOVUJEME PRI 50. VÝROČÍ SNP

52. TREŇČÍN - SYNAGÓGA

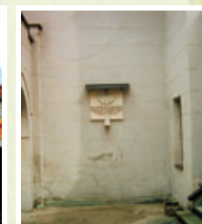
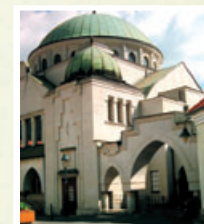
Na budove synagógy je umiestnená pamätná tabuľa, venovaná pamiatke občanov Trenčína, odvečených, umučených a padlých v priebehu 2. svetovej vojny. Na pamätnej tabuli je nápis:

NA PAMÍATKU 1573 ŽIDOVSKÝCH
OBČANOV TREŇČIANSKEHO OKRESU
UMUČENÝCH V KONCENTRAČNÝCH
TÁBOROCH A PADLÝCH V SNP
V ROKOCH 1939 - 1945

V obradných priestoroch synagógy sú umiestnené ďalšie dve pamätne tabule. Na prvej tabuli je hebrejský a slovenský nápis:

VENOVANÉ PAMÍATKE FAŠISTAMI
UMUČENÝCH V ROKOCH 1942-1945

Na druhej pamätnej tabuli sú mená občanov židovského vyznania z treŇčianskeho okresu, ktorí boli odvečení a umučení fašistami.

Pamätná tabuľa na synagóge bola odhalená v roku 1991. Jej autorom je akad. sochár Jozef Fizeľ.

53. TREŇČÍN - VELITELSTVO

Pri vstupe do budovy Veliteľstva pozemných síl OS SR na Rázusovej ul. sú po stranách hlavného vchodu do budovy umiestnené dve pamätne tabule venované dôstojníkom a generálom, príslušníkom odboja, ktorí pôsobili v budove veliteľstva v čase 2. svetovej vojny.

Na ľavej strane je umiestnená veľká pamätná tabuľa z čierneho kameňa. Na tabuli je vyrytý obrys prilby s palmovou vetvičkou, pod ktorou je nápis:

NA PAMIATKU

dôstojníkom, ktorí v rokoch 1939-1944 pôsobili v tejto budove, ilegálne pripravovali odboj, ktorý vyvrcholil Slovenským národným povstaním a zastávali v 1. čs. armáde na Slovensku roku 1944 významné veliteľské funkcie.

ARMÁDNY GENERÁL IN MEM.

JÁN GOLIÁN

* 26. 1. 1906 POPRAVENÝ V ROKU 1945

GENERÁLPLUKOVNÍK

MICHAL ŠIRICA

* 1. 2. 1894 + 18. 7. 1970

GENERÁLMAJOR

JOZEF MARTIN KRISTÍN

* 18. 1. 1897 + 24. 4. 1970

PLUKOVNÍK

JÁN ČERNEK

* 21. 2. 1896 + 20. 4. 1977

GENERÁLMAJOR

JÁN JURAJ STANEK

* 4. 6. 1909 + 17. 2. 1996

PLUKOVNÍK

JOZEF TÓTH

* 22. 5. 1910 + 26. 12. 1994

24. AUGUSTA 1994

Pamätnú tabuľu odhalili v roku 1994.

Na pravej strane vchodu je upevnená menšia tabuľa z čierneho kameňa, venovaná pamiatke gen. Jurecha. Na tabuli nápis:

V tejto budove pôsobil v rokoch 1939, 1942 a 1944 vo veliteľských funkciách slovenský vlastenec generál Štefan JURECH, ktorý v januári 1943 pripravoval prechod Rýchlej divízie na stranu Červenej armády.

Pre odbojové postoje bol v septembri 1944 nemeckou bezpečnostnou políciou zaistený, väznený v Nemecku a na jar 1945 popravený.

54. TREŇČÍN - ZLATOVCE

Na budove Kultúrneho domu v Zlatovciach je umiestnená pamätná tabuľa, venovaná letcovi Jánovi Prháčkovi. Na tabuli je nápis:

Náš rodák
poručík letectva
JÁN PRHÁČEK
kpt. in memoriam
10. 8. 1915 - 24. 3. 1939
Padol pri obrane vlasti
pri Sobranciach
marec 1939

V hornej časti tabule je reliéf lietadla, v dolnej časti medzi poslednými dvomi riadkami nápisu je reliéf lipovej ratolesti.

Pamätnú tabuľu odhalili v roku 1999.

Na Hanzlíkovej ulici, na budove Zdravotného strediska a Materskej školy v Zlatovciach je umiestnená pamätná tabuľa, venovaná pamiatke padlých v 2. svetovej vojne. Na tabuli je nápis:

NA VEČNÚ PAMÄŤ
HRDINOM PADLÝM V BOJI ZA SLOBODU
JÁN PSOTNÝ 25 R. JOZEF JARÁBEK 27 R.
V KONCENTRAČNÝCH TÁBOROCH
A PRI PRECHODE FRONTU ZAHYNULI
J. LÖVY, J. LÖVYOVÁ, V. LÖVYOVÁ, T. LÖVY,

H. SCHWARTZOVÁ, CH. SCHWARTZOVÁ, R. SCHWARTZOVÁ,
V. WEISS, K. WEISSOVÁ, M. WEISSOVÁ, J. WEISSOVÁ,
E. BEDNÁRIK, J. FRAŇO, F. FUNTA, J. MRÁZIK, J. ŠULEK
ČEŠŤ ICH PAMIATKE !

Tabuľa bola odhalená v máji 1970.

55. TREŇČÍN - ŽEL. STANICA

Na budove železničnej stanice Trenčín je umiestnená pamätná tabuľa, venovaná železničiarom.

Na tabuľi zo sliveneckej žuly je nápis:

NA PAMÄŤ OBETIAM FAŠIZMU
1905 GEJZA RAHL 1945
UMUČENÝ V TREŇČÍNE NA BREZINE
1908 VOJTECH JANOVSKÝ 1945
ZAHYNUL V KONCENTRAČNOM TÁBORE

Tabuľu odhalili v roku 1964. Jej autorom je akad. sochár Bohuslav Prihel.

POZNÁMKY K PREHLADU PAMÄTNÝCH TABŮL, POMNÍKOV A PAMÄTNÍKOV OBETIAM 2. SVETOVEJ VOJNY, SNP A OSLOBODENIA OBCÍ V TREŇČÍNE

41. Z mučiarní gestapa v Trenčíne viedli cesty mučených protifašistických bojovníkov do väznice Krajského súdu do Ilavy, vyhladzovacích koncentračných táborov, alebo na blízky zalesnený kopec Brezina. Nemci vraždili na Brezine od 25.10.1944 do 3.4.1945 (v lokalite Dušova dolina, Vápenica a Široké). Exhumačná komisia 18.5.1945 tam odryla celkom 7 hrobov, v ktorých sa nachádzalo 69 tiel (65 mužov a 4 ženy). Identifikovaných bolo 43 obetí, 54 ich pochovali na cintoríne hrdinov nad Čerešňovým sadom, ostatných si odviezli príbuzní.

42. Vo Vápenici a Dušovej doline, ktorú v roku 1955 premenovali na Údolie hrdinov, popravili gestapáci a ich domáci prísluhovači od 25.10.1944 do 3.4.1945 celkom 69 partizánov, ilegálnych pracovníkov a cudzích štátnych príslušníkov. Exhumácie potvrdili, že všetkých 65 mužov a 4 ženy pred popravou kruto mučili. Z nich sa podarilo identifikovať celkom 43 osôb, totožnosť ostatných sa nepodarilo hodnoverne preukázať. Ranou do tyla bolo zastrelených 61 mužov a 3 ženy, 2 muži boli uškrtení, 2 muži a 1 žena mali bez strelných rán rozdrúzané lebky. Obete boli z rôznych oblastí Slovenska: z Trenčianskeho okresu 24, Považskej Bystrice 5, Topoľčian 2, Rimavskej Soboty 2 a po 1 z Čadčianskeho okresu, Banskej Bystrice a Medzilaboriec. Medzi obetami boli aj príslušníci iných národov: 2 občania ZSSR, 1 Čech, 1 Francúz, 1 Maďar, 1 Rakúšan a 1 americký pilot.

45. Martin Kedro pracoval ako hlavný revízor bývalej Slovenskej obilnej spoločnosti. Vykonával funkciu hlavného zásobovača 2. stalinovej partizánskej brigády. Pri presune oddielu ho Nemci zajali na kopaniciach a odvliekli do Trenčína do budovy bývalého učiteľského internátu, kde bolo v tom čase veliteľstvo Gestapa. Podarilo sa mu vybehnúť na ulicu, ale pri pokuse o útek ho fašisti zastrelili. Budova, na ktorej bola pamätná doska umiestnená, bola asanovaná.

46. Jána Derku, ilegálneho pracovníka a partizána fašisti popravili. Pochovaný je na trenčianskej Brezine. Partizán Ondrej Ďuras bojoval v okolí Partizánskeho. Padol pri Veľkých Kršteňanoch. Pochovaný je na cintoríne v Kubre. Partizán Emil Ďuriga bojoval v okolí Partizánskeho. Padol pri Bánovciach nad Bebravou. Pochovaný je v Kubre. Ján Hošťák padol so zbraňou v ruke krátko pred oslobodením pri Kubrici. Pochovaný je v Kubre. Partizán Martin Hricko bojoval v okolí Banskej Bystrice. Po zranení ho previezli do Krakova, kde zomrel. Tam je aj pochovaný. Viliam Weissshäutel padol pri Lefantovciach.

48. Jána Šebíka, účastníka SNP a ilegálneho pracovníka zaistili a zavraždili členovia POHG v budove Sokolovne. Edita Katzová - Roháčková, príslušníčka partizánskej brigády J. Žižku padla v boji pri Mníchovej Lehote v septembri 1944. Jozef Jarábek, účastník SNP sa v počas oslobodzovacích bojov vrátil do Zlatoviec, kde sa stal príslušníkom Národnej milície. Krátko pred oslo-

bodením ho na ulici zastrelila nemecká hliadka. Jozef Chrenko, 19-ročný partizán z Dubodiela bol popravený na trenčianskej Brezine.

49. Štefan Straka, príslušník partizánskej brigády Jana Žižku padol v boji pri Bánovciach nad Bebravou. Ondrej Blaško Horňáček, ilegálny pracovník skrýval partizánov a rasovo prenasledovaných na kopanici Chríb. Nemci ho zaistili a odviekli do koncentračného tábora, kde zahynul. Ján Blaško Mišuc zomrel po oslobodení na následky zranenia, ktoré utrpel počas oslobodzovacích bojov. Ondrej Blaško a Ján Lehotský zahynuli počas oslobodzovacích bojov. Gustáv Lehotský sa stal obeťou vojny.

54. Ján Psotný, učiteľ, účastník SNP bojoval pri Krupine ako poručík delostrelectva, kde na vrchu Valach padol. Pochovali ho v Krupine. Neskôr previezli jeho telesné pozostatky na cintorín do Zlatoviec. Účastníka SNP Jozefa Jarábka zastrelila nemecká hliadka na ulici krátko pred oslobodením. Pochovaný je v Trenčíne. Lóvyovci, Schwatzovci a Weisovci zahynuli vo vyhladzovacích koncentračných táboroch Majdanek, Lublin a Oswiecim ako obeť rasového prenasledovania. Občania E. Bednárík, J. Fraňo, F. Funta, J. Mrázik a J. Šulek zahynuli počas oslobodzovacích bojov v apríli 1945.